„UKRAIŃSKYJ HOŁOS“ Przemyśl. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

Ч. 30 (606) Неділя, дня 30. Серпня 1931. Рік XIII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

„ ... Рахунки ... а замовляючий анонс вже тимсамим ... застороги годиться на це.

Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол., чветьрічно. — Для **Чехії** на рік 72 к. ч., $^{1}/_{2}$ — 40 к. ч., $^{1}/_{4}$ — 20 к. ч. Для **Франції** — 60 ф. річно, $^{1}/_{2}$ — 35ф., $^{1}/_{4}$ — 20 ф., Для **Німеччини** — 10 мар. річно, $^{1}/_{2}$ — 6 мк. $^{1}/_{4}$ — 3.50 мк. Для **Бельґії** — 90 б. ф. річно, $^{1}/_{2}$ — 50 б. ф. $^{1}/_{4}$ — 30 б. ф. Для **Америки** $2^{1}/_{2}$ ам. долярів річно. ☛ Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймає.

Небезпечні ілюзії.

(Лист з Женеви).

Був час, коли переважна частина українських патріотів знаходилась у полоні ілюзії, що шляхом орґанічної господарсько-культурної праці та на ґрунті парляментської репрезентанщини можна буде вибороти принаймні мінімальні політичні права для кращого розвитку української нації. Ця ілюзія про автономію українських земель під чужоземною зверхністю причинилася саме до того, що наша нація не спромоглась, як належить, використати европейську війну та викликаний нею роспад імперій Габсбурґів та Романових. Недавня оружна боротьба української нації примусила була українських патріотів увільнитися від ілюзії про автономну державність під чужоземним панованням. Але не назавжди, бо тимчасова невдача нашої боротьби за Суверенну Соборну Україну знову викликала поворот цеї небезпечної ілюзії.

Справді ще не так давно частина Українців сподівалася, що Совітська Україна з часом шляхом еволюції перетвориться в національну державу. Сувора дійсність примусила майже всіх українських патріотів, а також значну частину комуністів-Українців, переконатися, що лише національна революція та збройна боротьба проти Москви забезпечить визволення наших земель зпід московської неволі. Так само та національна траґедія, яку довелось переживати українським західним землям, повинна-б переконати кожного українського патріота, що безпідставні мрії про автономію наших земель під Польщею являються не лише утопією, а навіть небезпечною політичною ілюзією.

Тимчасом у деяких колах українського громадянства особливо у звязку із так званою пацифікацією та повязаною з нею акцією на міжнародньому форумі почала ширитися ілюзія про можливість польсько-української угоди на засаді певної автономії наших західних земель. Між иншим знову покладається надію на те, що Ліґа Націй або ті чи інші міжнародні чинники допоможуть реалізувати таку угоду.

Звичайно нема підстави покладати великі надії на міжнародні чинники, бо ось вони вже понад 10 років майже цілком байдуже ставились до того режіму, який запровадила Польща на українських землях. Тим більше, що Поляки мають на міжнародній арені деякий вплив та головне спільників, які вже не раз допомогли їм вивязатись з ріжних комплікацій та навіть добитись своєї мети. Адже й цим разом Польща завдяки їм не лише спромоглася затягнути на довший час розгляд справи у Раді Ліґи Націй, а крім того, використовуючи помилки ріжних українських діячів, домоглася переконати Комітет Трьох у тому, що він уважав доцільним рекомендувати Українцям стати на шлях безпосередніх перемов з польською владою. Цього як раз і треба Полякам, бо вони намагаються усякою ціною добитися того, щоб західня українська справа втратила своє міжнароднє значіння, бо за таких обставин Польща буде провадити й далі на наших землях стару політику, яку уважатиме доцільною. Себто будькі спроби угоди, а навіть самі переговори Українців з Поляками особливо за нинішніх обставин є нічим іншим, як зрадою національної справи, бо вони дали-б можливість Полякам здобути ще одну перемогу над нами.

Навпаки, оскільки всі Українці будуть непохитно та одностайно обстоювати свої засадничі позиції, покладаючись на власні сили, то в цей спосіб значно скорше здобудуть бажані результати. Це тому, що міжнародні чинники взагалі і навіть Ліґа Націй, рахуються не так з нашими правами чи інтересами, як з нашою силою та тими комплікаціями, які назрівають на Сході Европи. Характерно, що також польські урядові чинники мають менший респект перед українськими послами, як перед фактом, що українська справа стає актуальною міжнародною проблємою. Це не дивно, бо українська міжнародня акція шкодить Польщі куда більше, ніж парляментні виступи українських послів, якби їх було навіть у 3 чи 4 рази більше.

Між иншим нема чого боятись, що Поляки використають нашу непохитність, що мовляв з вини Українців вони не можуть добитися бажаного порозуміння. Як відомо, польські урядові чинники й без того готуються до майбутньої осінної сесії Ради Ліґи та уживають ріжних заходів, які нагадують політичний маскарад, щоб викликати враження, начебто Польща змінила свою політику відносно Українців. Ми в свою чергу повинні належним способом висвітлити ці польські старання та подбати про те, щоб міжнародні чинники мали правдивий погляд на загальне становище українських земель під польським панованням.

Булоб помилкою уважати, що саме в осени Рада Ліґи розгляне західно-українську справу та скаже своє слово. Навпаки ми маємо підстави твердити, що так швидко справа не піде. Крім того ще невідомо, чи Рада Ліґи Націй буде в стані вже тепер сказати останнє слово в нашій справі; не виключено, що вона піде на розгляд ще инших міжнародніх установ.

Взагалі необхідно ствердити, що оскільки не з нашої вини Рада Ліґи не розглянула української справи негайно, то нині саме Українцям нічого спішитися. Хай тепер Поляки її форсують. Навпаки ми повинні подбати про те, щоб вона знову набрала ще більшого розголосу та актуальности, щоби таким робом Польща ще довший час знаходилась під тягарем небезпеки міжнародного втручання. Себто нам доводиться уживати таких ріжних тактичних заходів, щоб нашу справу розглядали при найсприятливіщих обставинах. Ми маємо сумніви, щоб нині загальна міжнародня ситуація нам сприяла. Тому відрочення розгляду справи до січня 1932. р. або й далі не повинно нас непокоїти, оскільки ми в свою чергу не лише на міжнародній арені, а головне на українських землях виявимо належну чинність.

Я. Дуб.

Анґлійці інтересуються справою західно-українських земель.

З усіх держав Заходу найбільше заінтересувалася сучасним положенням західно-українських земель Анґлія. Після минулорічної пацифікації члени анґлійського парляменту внесли петицію до Лґи Націй, чим піддержали українські зажалення у звязку з пацифікацією. Тому що головою Комітету Трьох, що має розглядати українські зажалення, є анґлійський міністер закордонних справ, зверталися нераз до него анґлійські посли з запитами, що діється з розглядом українських зажалень. При кінці літної сесії анґлійського парляменту звернувся дня 29. липня посол Еліот з запитом, який зроблено поступ у справі полагоди українського питання та чи прийде воно на найблище засідання Ради Лґи Націй. Посол Гільс питався, кілько українських послів посадили у Польщі до вязниці й чи польський уряд дав які запевнення про випущення їх на волю. Заступник секретаря закорд. справ дав відповідь, що рішення про те, чи українську справу поставити на денний порядок Ради Л. Н., западе у вересні після засідання Комітету Трьох.

Дня 31. липня питає посол Еліот, чи секретар закорд. справ ужиє свого впливу в справі переговорів між польським урядом і українськими представниками в справі відшкодовання за пацифікацію і в справі автономії та чи поставить українське питання на денний порядок Ради Ліґи Націй. Посол полк. Мальовн питає секретаря закорд. справ, чи взяв під увагу резолюцію підписану 84 членами анґлійського парляменту, яка домагається, щоби він поставив на найблищому засіданні Ліґи резолюцію про основання постійної комісії для меншин. Міністер Гендерсон відповів, що уряд одобряє думку створення такої комісії, але вважає передвчасним ширше про справу говорити.

Крім сего 23 посли анґлійського парляменту підписали письмо до Гендерсона як голови Комітету Трьох, у якому обговорюють дотеперішні заходи заінтересованих у

Sygn. III. 1. Pr. 47|31. Załącznik 1 do dziennika ogólnego posiedzeń Sądu okręgowego Wydz. III. w Przemyślu, dnia 8 sierpnia 1931 Nr. 94. — W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy w Przemyślu jako Trybunał dla spraw prasowych na posiedzeniu niejawnem dnia 8 sierpnia 1931 r. — po wysłuchaniu Prokuratora okręgowego, na mocy §§ 489 i 493 ust. p. k. z r. 1873 orzekł: 1) że treść artykułu umieszczonego w Nr. 29 z dnia 9. VIII. 1931 wychodzącego w Przemyślu czasopisma perjodycznego „Ukraińskij Hołos“, p. t: „W jakich umowach dowodytsia westy oswitnu praciu“ w ustępie od słów: „Posterunok Policji“ do słów: „z chaty“ oraz treść artykułu p. t. „Zaborona politycznych zboriw na Wołyni“ od słów: „z ceju metoju“ do słów: „należyt do BB“ zawiera znamiona występku z § 300 uk. 2) konfiskatę powyższego numeru czasopisma „Ukraińskij Hołos“ jako usprawiedliwioną zatwierdza się, 3) że rozpowszechnianie rzeczonego artykułu jest wzbronione. Zarazem poleca się Redakcji czasopisma „Ukraińskij Hołos“, by po myśli § 20 ust. pras. z dnia 17. XII. 1862 Nr. 6 Dz. Ust. państw. austr. z r. 1863, treść tego orzeczenia bez powodów na pierwszej stronie najbliższego numeru swego czasopisma bezpłatnie umieściła. — Przewodniczący: Baldini wr. Protokulant: Mr. M. Malec wr. Za zgodność: Sidorski.

справі, щоби її полагодили після їхніх бажань. Між иншим підкреслюють, що польський уряд поклав як передумову розмови з Українцями, щоби вони відкликали свої жалоби з Женеви. Тому Англійці не дивуються, що переговори не мали успіху, що в Східній Галичині нема досі ніякої зміни на краще.

Рівночасно з сим письмом англійських послів до Гендерсона звернулися до прем'єра Мекдоналда визначні англійські учені та діячі, як теж представниці жіноцтва з домаганням, щоби англійський уряд перепер на найблищій сесії Ліґи Націй справу створення постійної комісії для меншин, яка малаби змогу вирішувати остаточно всі зажалення меншин. Це письмо підписало 89 осіб.

Вже сам факт, що Англійці говорять про українську справу, не подобався польській пресі, яка дуже гостро на це зареаґувала. Колиж кілька днів пізніше розійшлася вістка, що до Галичини приїжджають два англійські посли, щоби приглянутися відносинам на місці, польська преса не вміла чи не могла скрити своєї безсильної злости й невдоволення з цего факту. Злостило її, що Англійці хочуть приглянутися наслідкам голосної пацифікації, а забула, що торік польський представник у Звединених Державах п. Філіповіч голосив публично, що всі можуть їхати дивитися, бо Польща має чисту совість і не має що скривати. (Само собою розуміється, що за рік не один слід затерся, чи руїну відбудовано!). Між голосами польської преси зазначився знова старенький краківський „Час". У 177. числі з 5. VIII. помістив він довгу передову статтю, де переповідає усі запити в англійському парляменті, обурюється, що Англійці називають Галичину „польська Україна" (певно мали назвати „Małopolska Wschodnia"?) та мішаються „до внутрішних польських справ". Переходячи до українських жалоб до Союзу Народів у Женеві пише „Час" дослівно:

„Найвища пора, щоби цей процес у Женеві скінчити, щоби там у Комісії Трьох вияснити, що репресії, яких ми вжили, викликав терор, але що польский уряд не думає їх надальше **постійно** (підкреслення наше) вживати. І навіть навпаки, що хоче й зуміє правити населенням на мішаних польсько-українських територіях, якими є наші „креси", в дусі рівноправности й прихильности до обох народів, що має програму такого правління й бажає ії постепенно вести в життя".

Як бачимо, старенький „Час" виговорився на передодні приїзду англійських послів, що польський уряд не думає таких засобів, як минулорічної осени, постійно вживати, отже лише час до часу! Добре й це знати!

Дня 5. серпня приїхав до Львова англійський посол з партії праці Ріс Том Дейвіс. Він був зимою у Варшаві, де розмовляв лише з польськими політичними діячами. У Львові відвідав митрополита Шептицького (був і в воєводи) та відбув довгу розмову з українськими послами та другими громадянами. Другого дня виїхав посол Дейвіс у Рогатинщину, де оглянув кілька сіл, а крім того замкнену українську гімназію в Рогатині та инші культурні й господарські установи Рогатина і був також у Черчі. У Рогатині придержала його хвилево поліція, бо не мав при собі документів.

Тогож дня приїхав до Львова другий англійський посол, пастор Джемс Бар. Він виїхав у Стрийщину (Лисятичі, Угорсько, оглянув установи Стрия а відтак Дрогобича (також будинок закритої української гімназії). В Дрогобичі цікавився посол відносинами серед робітництва. По селах оба посли найшли досить селян, що в часі побуту в Америці навчилися англійської мови, і могли з ними свобідно розмовляти. Вернувши до Львова збирали оба посли потрібні інформації в українських громадян.

Після відїзду англійських послів польська преса, львівська й варшавська, дала упуст своїм почуванням. Заговорила й про „провокаційний виступ англійських парляментаристів у Львові", яким пригадала, що то сталося торік з лікарем Др. Деєм, що виїздив на села у Бобреччині. Заговорила з обуренням про „інспекцію рогатинського повіту" й добачує у поїздці послів по Галичині „проступок підбурювання частини населення держави проти уряду тої держави". Ендецький „Kurjer Lwowski" бере Англійцям за зле, що не старалися стрінутися з „starorusinami", бо на його думку Українці не є представниками „цілого(?) свого народу". Напади польської преси на „непрошених гостей" тревали кілька днів.

Поволи справа гостини англійських послів у Галичині притихла, бо в краю й поза його границями прилюдна думка занята щораз новими справами. Аж з кінцем минулого тижня довідався загал, що польський уряд доручив своїй амбасаді у Льондоні зробити „дружню завваґу" англійському урядові з приводу подорожі англійських послів по Галичині. Пише про це льондонський кореспондент „Діла" п. І. Меленевський у 188. числі тогож часопису, поінформований англійським парляментарієм. По його словам польський уряд заявив, що він немило вражений маніфестаційним характером подорожі англійських послів, які надуживають польської гостинности. Головно неприємно польському урядові, що ці посли є членами урядової партії, що моглоби викликати серед неосвідомленої публики враження, що ця подорож відбулася як не з уповажнення уряду, то бодай з його відома. Представник англійського уряду відповів, що всі англійські горожани, отже й посли, можуть їхати, куди їм подобається й не потрібують від нікого ні дозволу ні уповажнення.

Льондонський кореспондент „Діла" доносить також, що деякі аґенти польської амбасади у Льондоні нарікали перед англійськими членами партії праці на поїздку їх товаришів до Галичини. На це один з молодих партійних секретарів спитав: „Невже ви хотілиби, щоби наш уряд зробив з тими послами таке, як у вас свого часу зробили з пос. Ліберманом у Бересті"? А показуючи французьку книжку видану про події у Галичині минулої осени, додав: „А може ви хотілиби, щоби наш уряд тих послів за їх прогульку до Польщі так спацифікував"?

Про польський демарш у Льондоні пише й „Gazeta Poranna" й „Kurjer Lwowski", а прихильні урядові часописи заперечують цей факт. Показується, що лекше було польському урядові устами п. Філіповича закликати цікавих зі Заходу ніж на ділі згодитися на це, щоби чужинці побачили на власні очі, як живеться у XX. ст. українському народові на його прадідівській землі.

Пятирічний господарський плян.

Підбадьорена тим фактом, що протягом двох перших років пятирічки вдалося меньше-більше виконати господарський плян, компартія вирішила закінчити пятирічку за чотири роки. Тому у порівнанню з первісним пляном завдання на 1931. рік були значно побільшені. Совітська преса уважає 1931. рік вирішальним, бо темпо дальшого упромислолення залежить від того, чи вдасться цего року виконати чергові завдання господарського пляну.

Сувора дійсність не виправдала надій совітських можновладців. Не дивно, бо вже минулого року почали помічатися ріжні непереможні трудноші. Що правда деякі галузі промисловости поширюються успішно, але саме важка промисловість, про розбудову якої найбільше піклується компартія, з ріжних причин не виконує виробленого пляну.

Цей факт визнав також Сталін у своїй промові від 23. червня. Раніше ріжні невдачі намагалися большевики пояснювати тим, що інженери та инші фаховці саботували вико-

---

о. РОМАН БЕРЕСТ. 8)

З подорожнього записника.

Вічне місто — Рим.

На Капітолю в клітці сидить двох голодних вовків — історичний символ міста Риму та італійської нації. Цей символ, це характеристична ціха Італійців. Бож переказ про вовчицю, що годувала основників Риму, Ромуля й Рема, є казкою для чемних діточок; основники будучих завойовників світа, були бездомними безбатьченками, яких виховала їх мати-повія, прозвана через доокочиних пастухів „вовчицею" — lupa. В цей спосіб світ, який офіціяльно любить моральність і в тому випадку „вигладив" історію повстання міста Риму. І через це мусять тепер терпіти капітолінські вовки!

— — — — — — — — — — — — —

На семи горбах розрослось міліонове місто; про який Рим хочете почути? Католицький, фашістівський, масонський? Є тут всего по трохи, однак мимо цего, що фашисти хотілиб Римові надати тон їхнього режіму, Рим всетаки остане назначений пятном могутнього християнського духа. Є тут до 400 старинних церков, а кожда з них музей; щоб тільки в Римі оглянути самі церкви, требаби на це стратити рік! А що говорити про музеї й катакомби? Ось з далеку видніє величезна копула базиліки св. Петра. Ходіть оглянути її.

Колова площа перед церквою зловлена в почвірний вал високих, дахом критих пілястрів. По середині височенний обеліск, привезений колись з Египту; тодішний папа поручив поставити цей могутний памятник на площі одному будівничому. Умова була цікава, характеристична для тих часів. „Як поставиш — заплачу, як знищиш обеліск — смерть тобі!" З великим страхом взявся будівничий до праці. В рішаючий день цілу площу залягло сотки тисяч цікавих, жадних сензацій людей. Кілька тисяч волів серед великої тищі підважувало в гору обеліск грубезними шнурами. Був виданий приказ: хто підчас цеї праці сказавби одно слово — смерть! І було тихо, хоч маком сій! Народ притаїв навіть віддих! Обеліск підводиться щораз вище й вище. Працьовиті звірята працюють останками сил. Обеліск ось-ось стане на основі... Та ні! Зловіщо затріщали шнури. Хвиля довга як вічність. Впаде обеліск і роздавить собою тисячі жертв! Аж ось з товпи паде грімкий приказ: води на шнури! Товпа здивовано глядить на смільчака, що сам присудив себе на смерть; однак в сю мить сотна коновок води розливається по линвах. Тріскіт припинився. Ще хвиля. Обеліск станув твердо на своїй основі. Тиша. А потім грімке під хмари: Слава! Слава! Слава!

Блідий зі зворушення будівничий всміхається й обтирає хусткою спітніле чоло; глядить весело на бічну браму, в котрій стояв у поготівлі віз запряжений чвіркою, щоби на випадок неудачі, спасати життя будівничому. Тепер його вже не треба!

Цей знова смільчак, що крикнув: „води!", був моряком; вдячний папа присуд смерти змінив на ласку: він і його рідня одержали на все привілей продавати базьки в шутну неділю перед церквою св. Петра. Оріґінальний монополь.

І від цего часу пишається гордо обеліск в товаристві двох великих водограїв. На верху поганського ґраніту тріюмфальний хрест; в долі напись: „Отсе хрест Господній. Пропадайте вороги його! Христос побідив, Христос царює, Христос приказує!"

Оглядаєш базиліку з близька, не видається вона тобі так великою. Входиш в середину; щойно тут зможеш пізнати величь тієї будови! Недаром будували її чотири століття, недаром на будову її йшли жертви з цілого світа. Оцінюють її на двацять міліярдів долярів. Не думайте, що будова, а властиво украшення її вже укінчене. Від часу до часу найвизначніші різьбарі лишають тут свої безцінні твори на памятку грядучим поколінням. Ось з далеку бачиш якусь гробницю прикрашену маленькими анголятками; підходиш блище: ті ангелики мають по 3 м. висоти! Людина, що стоїть біля папського престола, бачена від входячих дверей, виглядає як мала дитина. А вийдеш на внутрішну сторону копули високої на 135 м., так з гори виглядають люди як малі точки. Біля мене стоїть якийсь завзятий тенор; роздираючим голосом гремить фортіссімо „Ave Maria" Гуноа. Маю враження, що ріжуть біля мене свиню. Сторож стоїть біля дверей вежі й сміється. Думаю собі, яке враження зробить цей квик на людях в долі? Опісля переконався я, що в горі можна не лише кричати, але й з крісів стріляти — а на долі ніхто цего не почує! З цего можна докладно зрозуміти

нання господарського пляну, а тому обвинувачували останніх у свідомому шкідництві. Нині навпаки уважається, що головною перешкодою для успішного виконання пляну була дотеперішня система організації праці. Як раз тому недавно було вирішено запровадити в ній досить радикальні зміни.

Чи принесуть вони бажані наслідки, покаже будуччина. Ми маємо сумніви, бо без належних кадрів інженерів, техніків та кваліфікованих робітників годі мріяти про швидку розбудову особливо важкої промисловости. Крім того у Совітському Союзі панують такі специфічні житєві відносини та такі тяжкі умови праці, що без радикальної зміни цих обставин не можливо ліквідувати так званої плинности робочої сили, не можна, як слід, піднести видатність праці, а головне не вдасться запровадити належної механізації праці.

Як раз тому ми уважаємо, що пятирічний господарський плян особливо на Совітській Україні, яка нині являється основною базою упромисловлення цілого Союзу, безперечно не буде виконаний не лише за чотири роки, а мабуть і за пять. Бо не слід забувати, що справжнє виконання пляну поляґає не у збудованню фабрик, заводів, електростанцій або шахт чи копалень, а в тих господарських ефектах, які вони будуть давати.

Так біжучого року у Совітському Союзі вже закінчено до двох сот ріжних нових підприємств з тих пятисот, які мають за пляном розпочати працю у 1931. році. Тимчасом, наприклад, тракторний завод у Сталінґраді або завод хліборобських машин у Ростові, на які було витрачено величезні ресурси, з певних причин не дають сподіваних господарських ефектів. Так само чимало реконструованих українських заводів та фабрик, шахт та копалень, теж не в стані, як слід налагодити своє виробництво. Отже не дивно, що виконання пятирічного пляну, поминаючи питання про матеріяльні ресурси, яких теж не вистарчає, відбувається досить пиняво.

Що правда українська важка промисловість ще в 1930. році вже значно перевищила передвоєнний рівень. Так добування вугля збільшилося на 40%, а виробництво чавуну та криці на 20—25% супроти 1913. року. Так саме значно піднеслося українське машинобудівництво, особливо виробництво хліборобських машин. Мало того, за два роки пятирічки видобуток вугля у Донбасі на 2% перевишив плян, українська металюрґія виробила навіть на 7% більше чавуну та криці супроти пляну, а продукція всеї промисловости Совітської України збільшилася також на 5% проти пятирічного пляну.

У звязку з цим совітська влада поставила Україні завдання видобути у 1931. році 56 міліонів тон вугля та виробити до 5 міліонів тон чавуну і 4 міліони тон криці. Тимчасом за перші 7 місяців поточного року на Україні було видобуто лише 65% плянованої кількости вугля та вироблено 72% чавуну і 70% криці. Так само українська машинобудівельна промисловість виконала плян лише на 60%. Себто Україна не додала за сей час коло 10 міліонів тон вугля та виробила на 650 тисяч тон менше чавуну і на 600 тисяч менше криці, ніж мала виробити за виробленим пляном.

Нема ніякого сумніву, що протягом останніх пяти місяців 1931. року українська важка промисловість теж не буде в стані виконати завдання господарського пляну. Себто третій вирішальний рік пятирічки виразно свідчить, що виконання господарського пляну безперечно запізниться.

І справді дуже важко припустити, щоб Донбас, який в 1931. році дасть не більше 45 міліонів тон вугля міг протягом блищих двох років піднести видобуток до 85—90 міліонів тон або побільшити видобуток вугля на 100%, як це передбачає плян. Так само хіба може українська металюрґія протягом двох років побільшити виробництво чавуну з 4 міліони тон до 10 міліонів тон, себто на 150%?

Що правда на Совітській Україні нині провадиться будівництво нових шахт, які з часом зможуть давати що року до 50 міліонів тон вугля, але ці нові шахти будуються дуже пиняво, так що вони почнуть давати в належній кількості вуголь мабуть не раніще 3—4 років. Будується також нові металюрґійні заводи та реконструюються старі, але вони у свою черґу зможуть давати належні ефекти теж не раніще 2—3 років. Через те й розбудова української машинобудівельної промисловости безперечно значно затримається в порівнанню з виробленим пляном.

Цей пинявий розвиток української важкої промисловости пояснюється також тим фактом, що Москва нині замало капіталів інвестує на Україні, а дбає головним чином про утворення нової бази важкої промисловости на Уралі та в Сибірі. Тому саме промислова питома вага України у Совітському Союзі все знижується. Так ще недавно Совітська Україна добувала 80—85% всього вугля та виробляла 70—75% чавуну та криці. Тимчасом уже в 1931. році Україна добуває лише 75% вугля і виробляє 60% чавуну та криці, а в 1933. році добуватиме лише 65% вугля і вироблятиме тільки 54% чавуну та 52% криці. Так принаймні плянує перша пятирічка.

Колиж взяти під увагу другу пятирічку (1933—1937), то Україна має добувати в 1937. році всього 50% вугля та вироблятиме лише 40—45% чавуну та криці. Звичайно всі ці відсотки дійсність може дещо змінити, але загальна тенденція безперечно залишиться не на користь України. Це тому, що Москва визискує нині українські природні богатства та ріжні ресурси для швидкої розбудови російської промисловости.

Українське сільське господарство перебуває нині ще в гіршому стані, як промисловість. Що правда на Совітській Україні що року поширюється засівна площа під зерновими та особливо технічними культурами, як також хоч і дуже повільно підноситься врожайність з гектару, але примусова колєктивізація рільництва (нині колєктивізовано 65% селянських господарств із засівною площою до 70%) разом з тим дуже затримує належний розвиток українського сільського господарства. Тим більше, що машинізація хліборобської продукції перебуває власне ще на папері.

Одночасно з тим колєктивізація спричинилася до нечуваного занепаду українського скотарства, яке хіба протягом блищих двох років буде в стані досягнути лише передвоєнного рівня. Зрозуміло, що за таких обставин українська легка промисловість (за винятком цукрової та тютюнової), про яку нині дбається дуже мало, знаходиться в жалюгідному стані. Тому саме загальний господарський стан Совітської України є дуже невідрадний, а українські народні маси поки що не відчувають майже ніяких реальних здобутків від пятирічки.

Взагалі необхідно підкреслити, що Совітська Україна тай ціла Східна Европа потребують не одної, а двох або трьох чи може і чотирьох пятирічок, щоб вони досягнули того стану господарського розвитку, в якому перебуває нині Західня Европа. І це незалежно від того, чи там пануватиме пролетарська диктатура чи яка инша влада. — *В. Б.*

СТУДЕНСЬКІ СПРАВИ.

Подаю до відома пп. абсольвентам і студентам, що хочуть перенестися на женевський університет, що Студ. Громада „Україна“ в Женеві у своїм часі помістила оголошення про студії у Женеві в краєвих часописах і американських, отже тим самим всякі закиди роблені „Громаді“, що не оповістила згаданих оголошень, є доказом того, що ці пп. наших оголошень не читали.

величінь тієї будови. В бічних навах базиліки є до 70 каплиць; в кожній можна рівночасно співати Службу Божу, а один другому не буде перешкаджати. Годиться згадати, що для священиків східних обрядів є всі потрібні літурґічні ризи й книги так, що кождий єрей може відслужити собі тут св. Літурґію. Тут всі нації й обряди рівні й в Римі їх рівно трактують. Не говорю тут про поодинокі особи. Ось підчас оглядання базиліки підходить до мене якийсь малий, грубий достойник і по французьки питає: „що ми за одні“?“ Відповів я: Українці з Галичини. Не це відскочив він від мене як людина, що щось надопче!... (Не дивуйтесь: це був кардинал — rodak hr. Ledóchowski...)

— — — — — — — — — — —

Послухання у св. Отця назначене на год. 20. Звиж сотки Українців з Митроп. Кир. Андреєм і Кир Йоаном на чолі переходить через ряд пишних кімнат до авдієнційної салі. Майстер церемонії оглядає кожного, чи одяг після приписів; глядить на декотрі жінки й крутить носом: за богато грішного тіла! Наші скромні паломнички стягають в діл суконки, робляться маленькі — не помагає: треба буде вийти. Однак у поміч прийшов тут ватиканський сприт; буде збережений і капітал і чеснота!

Як до салі увійшов Пій XI. з почотом достойників і ґвардії, всі уклякнули; папа підійшов до кождого й дав до цілунку перстень. Опісля всі встали, а священики в рясах загородили салю поперек так, що св. Отець наших дівиць цілком не бачив. Пій XI. дуже рухливий і симпатичний старець. Після півгодинної бесіди й благословенства відходимо щасливі, що бачили ми світло світа, скелю св. Петра, о котру розбиваються всі ворожі наступи. На памятку кожний одержав срібний медаль.

— — — — — — — — — — —

Рим, дуже миле місто; сиджу в каварні, пю морожену каву. Ось дискретно підходить до мене кельнер і на приносі подає візитку. Певно якась „бліда княжна“ прохає хвилі розмови?... Читаю: „Життя таке коротке“... Ах так, думаю собі — я не помилявся!... Щож дальше? Скорійш! Ах так! Кельнери після романтичного вступу прохають о памятку в лірах!... Всюди жебрацтво, ніде любови, розуміння душі!... Холодним жестом витягаю з камізельки княжий дар для тих фаґасів. Зграя тресовано кланяєсь; а rivederci! Я оставив великий ґузик від плаща...

— — — — — — — — — — —

Самітний оглядаю місто; минаю городи, старинні памятники, широкі гамірні бульвари. Ось невеличка площа, 3 м. низше уровення вулиці — це ринок старинного поганського Риму. Тут милосерні люди кидають котів, другі їх з милосердя годують, а треті в ночі влаштовують на них полювання. Опісля туристи в ресторанах споживають смачну порцію мяса „на дико“ dell manco; на щастє, що та „сернина“ не мявкає... Длятого не раджу котам їхати до Риму...

— — — — — — — — — — —

Майже 50° С. жари, а всі мущини в твердих ковнірцях; хрань Боже, вийти на вулицю в мягкім, бо то „не в тоні“. Тут гіпокризія святить свій сабат. Вже в 22. год. всі входи до городів і парків замкнені рампами, а хто пішовби там на вечірний прохід, переспиться в поліцийному комісаріяті... Рівнож і жіноцтво дбайливе тут про зовнішні вигляди більше, чим в инчих країнах; длятого здивувався я, як побачив на розі одної вулиці ліричну сцену. Біля високого й гарного старшини стояла панночка. Ласилась до него як кітка, ціла в німому захопленні. Через секунду обсервував я ту сцену; вона нагло поглянула мені в вічі й інтуїційно відчула, що безміру щастя не годиться виявляти тим, які давно забули, як правдивий сміх бренить. Миттю відчула, що не годиться танцювати та радіти на гробах і румовищах. І як вияв німого прохання прощення післала мені солодкий усміх... Цей золотий промінь чужого щастя ще й досі старанно переховую в кришталевій чаші мойого серця...

— — — — — — — — — — —

Колисей. Старинний цирк смієсь до тебе чорними челюстями руїн. Кілько поплило тут крови, — Господи! Тих мучеників, що зродились з тієї крови так мало! Світ знов охляв, засохлі серця міліонів у твердий ґраніт прохають о новий вияв ласки, о свіжу кров і нових мучеників. Над Ватиканом лискавиці. Грізні хмари. Відвічна боротьба царства духа з князем цего міра. Колись Каліґуля іменував свого коня сенатором, нині Муссоліні бажавби бачити папу своїм васалем. Над Ватиканом туча. Все однак пройде, Петрова скала не задрожить, бо: „Христос побідив, Христос царює, Христос приказує!“

При цьому позволю собі ще раз зазначити, що тут є такі виділи: медичний (10 семестрів), фармацевтичний (5 семестрів), дентистичний (8 семестрів), економічних і соціяльних наук, гандлевий, американська школа фізичного виховання з англійською мовою викладовою, фільософічний, високий педагоґічний інститут ім. Русса, американська школа ритміки і музики, після скінчення якої одержується диплом професора консерваторії і право заложення такої самої школи в иншому краю, хемічний, що дає степень інженера хемії та виділ природничих наук.

По інформації треба звертатись на адреси — в краю: Мартинюк Теодор, Дермань, Волинь, або закордон: Tracz Placyd, 4, rue Blanche, Genève - Suisse.

На відповідь з краю проситься залучити почтовий значок, а за кордон міжнародню марку.

За Виділ: *Плакида Трач.*

ЯРОСЛАВ ЗАРЕМБА.

До питання позашкільної освіти.

(Докінчення).

Як що хочеться вести направду раціональну працю, то треба повести її систематично, а теж інтензивною методою. Треба уряджувати ріжні курси від курсів для початкуючих першого ступня (невлучно й несправедливо названих курсами для анальфабетів!) почавши, до спеціяльних з ріжних ділянок знання, відтак основувати народні університети. Отсе й булоби підставою, на якій можнаби будувати тривкі цінности. Типовим прикладом праці інтензивною методою є англійські туторіяльні кляси, в яких робітники під проводом професорів університету студіюють певну ділянку (нпр. економію) й тому там тільки провідників робітничого руху.

Вершком тих всіх форм уважають бібліотеку й читальню. Вони є не лише середниками ширення освіти, але теж і її виразниками. Позем культури й освіти в певному середовищі означується життям в тих інституціях. Діло в тому, на скільки у даного загалу істнує свідомість потреби й конечности самоосвіти. І тут власне доходимо до найбільше загальної, а при тому остаточної цілі культурно-освітної праці. Є нею піднесення загалу до того поземи, на якому відчувби й зрозумів потребу самоосвіти, а зі зрозумінням взявся за її виконання. Це виконання буде внутрішним зусиллям для розширення горизонту своєї думки. (Обовязком кожного свідомого Українця є спопуляризувати якнайбільше самоосвітні видання й причинюватися тим, щоби були якнайкраще поставлені).

При всіх тих формах праці, про які була мова, відкликуємося першевсего до розуму. При тому в культурно-освітній праці треба теж звернути належну увагу на ті форми, які діють першевсего на почування, а саме: театр, хор, оркестра і т. п, як рівнож на приклад, який діє на волю. Це ясне, що кожний, хто хоче пропаґувати якусь ідею, мусить бути сам її вірним слугою. При тому всьому в культурно освітній праці треба все числитися з тим, що люди, серед яких працюємо, перейшли вже в більшій чи меншій мірі навважнішу школу, школу життя.

На конець ще кілька заввааг. Щоби вести всяку працю, а не менше й культурно-освітну, треба відповідного підготовання. У нас, на жаль, не має ще й досі відповідної школи й тому не диво, що скрізь чується нарікання на брак відповідних людей. Пекучим завданням нашої сучасности є достарчення відповідної кількости культурно-освітних працівників. Треба сподіватися, що цею справою займуться відповідні установи й дадуть спромогу людям доброї волі підготовитися як годиться до так важної праці. Бо це, що пробиться силами, ані не здають собі ґусто-часто справи з сути й вимагань культурно-освітної праці, нетільки що не приносить ніякої позитивної користи, а навпаки нераз і шкоду. Вина тут нас всіх. Уважаємо культурно-освітну працю чимсь таким, з чим кожний інтеліґент дасть собі раду. А дійсність показує часто щось цілком іншого. Буває дістаєш з філії „Просвіти" припоручення: потрудіться, будь ласка, з якимсь відчитом (у нас це найчастійше!) до села Н. — З яким? питаєте. — А з якимбудь, який маєте готовий... І їдете з „готовим" відчитом на село, віріте, що несете проміні світла... І ви вдоволені з праці (?) на народній ниві, й вдоволена філія, бо має що записати до білянсу праці. А в висліді? Нічого позитивного! — бодай в більшості випадків. І нічого в тім дивного Бо як хтось розуміє ту працю так, що, мовляв, несе світло на село, то нічого дивного, що на „народній ниві" нічого путнього не вродиться. Просвіта то не щось, що світилоби поза нами, як лямпа (задуєш — згасне!), а радше вогонь в нас самих. Роздмухати цей вогонь, цю іскру жадоби знання (а вона є у кожного!), щоби спалахнула полумям самосвідомости, в якій кожний відчувби глибоко свій духовий звязок з цілістю народу й його новим призначенням — оце й завдання освіти. Діло не в тому, щоби якийсь розум був бо ґатший на ту чи іншу суму знання, але щоби розумів суспільно-економічні й національні потреби свойого народу, щоби розумів глибоко суть співдлання, бо це визволить потенціяльну енерґію мас, яка виявиться в ріжнородних формах суспільної акції Будження суспільної активности мас це наше головне завдання в культурно-освітній праці. Не осягнемо цего всякими „готовими" відчитами, але такими, які в дповідати будуть вимогам, заінтересуванням і потребам даного середовища. Пізнати середовище, його болячки й потреби, позем культурного розвою і т. п це перше завдання культурно-освітного працівника. Якби ми все від цего зачинали, напевно булоби менше розчарувань, яким даємо вислів словами: не вярто працювати, люди не розуміють праці і т. д. і т. д. Забуваємо, що не все те є потрібне другим, що нам здається для них потрібним. Треба зачати від тих потреб, які вже є в свідомости даного середовища, а дальше зявляться й инші. При тому памятаймо, що хто хоче других підносити, мусить сам стояти досить високо, хто хоче других скріпляти на дусі, мусить сам бути сильний. Тому освітні працівники мусять зачати поправу від себе.

Що чувати в світі?

Господарська скрута та її найглибші причини. — Переживаємо часи чи не найтяжці в історії людства. Куди не глянемо, всюди бачимо політичний і господарський хаос. Підвалини, на яких опиралося господарське життя світа, розпадаються й валяться на очах. Капіталістичний устрій господарського життя світа цілком заводить. Всі шукають якихсь нових орґанізаційних

Ю. ГАСЕНКО. 12)

В село на спокуту.

(Продовження).

Арефа постягав виконавців, розбив по три на район і дав ще рішучіший наказ:

— Заходьте з кінця леній. Один стоїть на вулиці, а два по обидва боки бігають по хатах. Гоніть без церемоній, деб дядько не був, щоб не робив. Зганяй з постелі, витягай з комори; не хоче — в шию! Ну, гайда, та робить діло жваво, щоб за пів години був повний сход, бо в карцері всі сидітимете цілий тиждень.

Знов загавкотіло по селу й пішли вигуки ще голосніші, ще строгіші:

— Виходь на сход! Гайда негайно, не отягайся!

— Усі на сход. Сам Петровський приїхав.

— Дядьку, на сход, бо штрафу 10 карбованців призначу та ще й у міліцію відправлю.

За пів години гарячої роботи з улиць і городами сунули гурти селян, спішили поодинці „активно й свідомо громадські справи рішати". З якими думками й охотою вони йшли — можна уявити. Активність була, лише скерована вона в інакший бік. Неодному свербів язик вилити злість перед усім миром.

На подвірі сільради громадились люди й говорили, лаялись, кляли одно й те саме: щонедільні сходи, податки, безконечні здирства й злидні. Колись бував я на сільських сходах. Цілком инакше виглядала тоді сільська громада. Народ веселий, бадьорий, жартівливий. Піти в громаду, побачитись з людьми, погуторити, — була приємність, святкова оказія, з охотою самі ходили. А тепер? Виконавцями та штрафами треба зганяти. Народ іде на сход, як віл у ярмо, як арештований на допит в ДПУ.

— І довго ото нас будуть отак соціялізувати — зганяти, як скотину? Ні в будень, ні в свято не дадуть супокою: сьогодні сход, на Вознесіння сход, тої неділі кооперативні збори, тамтої зганяли на перепис озимини.

— Та хайби зганяли, ато зженуть, скажуть: дай, а тоді деруть без немочі. Що сход, то дай тай дай. А ніхто ні разу не спитає, звідкіль ми беремо.

— Не жаль булоб ходити, якби толк з цих сходів був. Колиж чоловікові говорити не дадуть, отак скликають, аби маняк стояв та руку підіймав.

— Я кажу так: дереш — дери, та мене не шарпай, не зводь усіх на очі. Колиж ні: позганяють, поглузують, задурять голову, налякають, скажуть — проголосуй, а тоді дублять скільки влізе. От, сучі сини, машинку закрутили.

— Вигадали порядочки: Не прийдеш на сход — штраф; не голосуєш, за що скажуть, мовчиш — контрреволюція; за щось инше захочеш голосувати — до ДПУ потягнуть, до Допру попадеш. І роби, чоловіче, що знаєш.

— А не знаєте, за що сьогодні будуть дерти?

— За що? Найдеться, не журіться. В Харкові знають, що хліб мужик звіз у подвіря. Ми ціле літо морочились, щоб його обробити, а тепер вони потурбуються, щоби гарненько й до зерна у свої руки прибрати. Вигадають якісь соціялістичні заходи, не журіться — пятилітка велика й дір радвлада має безліч. Аби хліба в нас вистарчило, а циркуляри на нього не забаряться. А ось зараз і почуєш, бо он начальство суне.

— Товариші граждани! Підійдіть ближче — випроставсся Глевтяк на столі (трибуна для промовця).

Гамір утих, і збір згромадився тісніше.

— Вниманіє! Іменем У С Р Р сход села Кочубіївки вважаю за відкритий. Виберіть президію — став порядкувати Глевтяк.

— Пропоную Зайчика й Смітюха — вихопився першим десь ззаду комсомолець Шпилька.

— Та що ти все своїх сунеш? — збив його дядько Мусій.

— Хіба Калень Лановенко та Федір Тарасюк буде.

— Хай будуть. Вони люди тямущі, дадуть лад.

— Кандидатуру Лановенка я опредільонно здіймаю. Це куркульський прихвостень — протяжно й єхидно заявив Глевтяк.

— Коли це він став прихвостнем куркульським?

— Відтоді, як перестав про комуну гавкати?

— З того часу, як не захотів людям очі дерти? — підкидали ззаду й кололи правдою в очі.

— Тішина — зайорзав на столі Глевтяк. — Без розговорів. Раз більше кандидатур нема, голосую Зайчика й Смітюха. Хто за ці кандид......

— Дозвольте слово, — виступив з середини молодий селянин Михайлюк. — Я вважаю, що голова Глевтяк робить неправильно. Крім Зайчика й Смітюха в ще кандидатура Лановенка й Тарасюка. Вони в нас повноправні громадяни, тому пропоную ставити їх на голосування.

— Повноправні та не зовсім. Лановенко ворог бідноти; він з куркулями покумався, а тому його в президію не можна обирати — їдко пояснював Глевтяк, але його не слухали:

— Хиба Лановенко з куркулями більше самогонки випив як Глевтяк чи Зайчик? Однакові ви всі, а раз кандидатура є, то треба проголосувати.

форм, та не так легко їх найти. Богато великих господарських діячів капіталістичного світа пізнає й щораз основніше студіює нову систему на Радянщині бажаючи вибрати, що найшлиби там корисного, і в такий спосіб залатати діри в господарській організації своїх країв. А з другого боку большевики опинилися перед загровою величезного краху своєї господарки й перед постійними проривами в свойому пляні господарської пятилітки. Тому чимраз частіше звертаються до капіталізму бажаючи найти спасення для себе.

Очевидна річ, що спроби лікування ран при помочі мішаних способів, капіталістичної й большевицької господарки, не можуть помагати й не доводять до нічого, бо американський чи західно европейський капіталізм як теж большевицький соціялізм опираються на визиску працюючих, на невільництві, отвертім у большевії, а замаскованім у капіталістичних краях. Обидва противорічать бажанням та стремлінням широких працюючих мас. З тої точки погляду усі сучасні кризи, що їх переживає большевія та вся Европа, Америка, словом весь світ, не є переходовими появами, які можуть проминути й зникнути за рік чи пізніше.

Сучасна світова кріза не є також виключним наслідком останньої війни Війна лише прискорила вибух цеї кризи, але її не створила. Сучасна кріза свідчить, що капіталізм як організатор господарського життя кінчить свої дні, що підвалини, на яких він побудував був свій господарський устрій, валяться. З великих труднощів, які виникли як неминучий наслідок цього, здають собі справу всі державні мужі й господарські діячі. Вони свідомі назріваючої й грядучої бистрим кроком катастрофи, тому намагаються бодай віддалити й відсунути якнайдальше речинець повної руїни. В останніх часах не бракує навіть доброї волі до співпраці й солідарности між державами, що ще недавно ворогували зі собою. Поодинокі держави намагаються ратуватися так, що до ратункової акції перед руїною притягають усі верстви населення, усі партії.

Анґлія стоїть на передодні уступлення соціялістичного уряду Мекдональда й створення союзного уряду усіх партій; до голосу в уряді мають допустити також представників професійних ґруп суспільности.

Німеччина шукає такої площі, на якій моглиби спільно порозумітися й співпрацювати теперішний уряд і його дотеперішні противники.

Франція залицяється до Совітів, а Совіти до Франції, бо думають, що взаїмно собі поможуть, як заключать торговельне й політичне порозуміння.

Мадярщина пережила в останніх днях кризу уряду. До нового уряду, що його склав ґр. Каролї, ввійшли люди, що користуються довірям населення.

Кріза охопила й инші краї Европи та Америку. Всюди уряди мають побороти не лише політичні клопоти, але богато грізніші господарські. Чи однак усі ці спроби зможуть підперти й зміцнити спорохнявілі підвалини господарської системи капіталізму й соціялізму, треба сумніватися. У господарському орґанізмі попсулося не одно чи більше колісцят; тут попсувався й зужився цілий механізм. Нема виглядів, щоби вдалося відмолодити збанкротовану ідею.

З польських справ.

Журба за буджет. Польські часописи дальше журяться, що мимо всіх ощадностей та редукцій дефіцит буджетовий у біжучому році росте, а не маліє. Показується, що творці буджету за низько предвиділи й обчислили видатки, а головно їх чотири части: видатки на безробіття, на сплату довгів, на емеритури й на інвалідські ренти. Продовж чотирох місяців буджетового року видано більше, як ухвалено: на безробіття 26 міліонів, на сплату державних довгів 34 міл, на емеритури 5 міл., а на інвалідські ренти 4 міліони. Якби в дальших місяцях видатки на ці ціли вдержалися на такій висоті, то з кінцем року далоби це загальний дефіцит 280 міліонів. Тому що безробіття не маліє, а навпаки в осени та зимі хиба збільшиться, що чимраз більша кількість урядовців іде примусово на емеритуру, що ростуть державні довги, то й правдоподібність так високого дефіциту цілком можлива.

Цікаві цифри, що відносяться до ощадности, а цікаві тим, на чому уряд уважав можливим щадити. І так за І. квартал заощадив уряд зменшуючи видатки в инших частях буджету біля 100 міліонів. Видатки на земельну реформу зменшено на 6 міл. 850 тис., на рільництво 5 міл. 462 тис., на публичні роботи 11 міл. 257 тис., на освіту 16 міл. 930 тис., на скарбову адміністрацію 7 міл., на мініст. внутр. справ 12 міл. 500 тисяч.

Мимо тих всіх обмежень і скреслень нераз конечних видатків (школи, будова доріг, реґуляція рік!), не видко, щоби кінці далися звязати зі собою. Тому є чутки, що уряд пошукуючи нових жерел доходів має замір внести до сойму проект про монополь привозу кави й чаю (досі є горівчаний, сільний, сірниковий та тютюневий монополь), з чого сподіється 100 міліонів доходу. Ці чутки урядові кола заперечили. Инші балачки йдуть про скликання надзвичайної сесії сойму, яка малаби ухвалити нові податки (м. инш. підвишку ґрунтового податку), новий самовряндний закон та новелю про дороговий фонд. І в цій справі уряд не висказався досі отверто.

Боротьба з бандитами на вулицях Кракова. Дня 20. серпня вело трох поліційних аґентів у Кракові вломника з поліції до Суду. Два спільники вломника напали в білий день на аґентів, засипали їх градом куль й ранили всіх трох аґентів. Тоді увільнили й розкували арештованого, дали йому револьвер і всі вскочили на дорожку й втікали. В погоню пустився постерунковий, що кулею з револьвера зранив тяжко одного вломника, який бачучи, що не зможе втечи, стрілив собі двічи в голову. Других вломників зловили. Пострілених аґентів і раненого вломника піддали операції у шпиталі. Бандит Міколайчик і два аґенти вже вмерли від ран.

Б. міністер Матушевський вернув зі Совітів. На днях вернув до Варшави б. мін. скарбу Матушевський, що їздив на Радяншину пізнати тамошні господарські відносини. Досі не хотів нічого сказати ґазетярам, що голосилися до него, щоби розвідати дещо про стан Радянщини від очевидця.

Гарні команданти. Орган „Стронництва Людового" „Zielony Sztandar" у Варшаві доносить, що нарешті викрили й зловили шайку бандитів, що в зухвалий спосіб нападала

— А так. Нема чого торгуватись. І так пів дня збираємось. Голосуйте Лановенка!

— За Лановенка. За дядька Каленя — загули гурмом задні.

— Тихше там, розкричались. Говориться вам катеґорично, що кандидатуру Лановенка запрещено*), голосувати: він на особому учоті**).

— Нас ваш особий учот мало обходить — виступив знову Михайлюк. — Лановенко нічим у селі не замішаний і чесний громадянин. Сход бажає, щоб він керував зборами, а тому ваш обовязок проголосувати поруч з Зайчиками й кандидатуру дядька Лановенка, в противному разі сход ....

Але Глевтяк перебив його й присікався:
— А ти звідкіль узявся такий куркульський захистник?

— Я не адвокат, але правди домагаюсь. Хай сход скаже, що не так.

— Правильно, вірно — загуло пів сходу.

— Хочемо, щоб Лановенко головував на сході.

— А писарем щоб був Михайлюк, — вихопилося кілька голосів.

— Граждане! — затупав ногами зденервований Глевтяк. — Іменем совітської республики ще раз рішительно заявляю, що такі супчики, як Лановенко й Михайлюк керувати робітничо-селянським сходом ніяк не можуть. Хтож буде за них вигукувати та бунтувати сход, тому доріжку я покажу. Не забувайте, що в Допрі місця багато для всякої нов ....

— Чого ти зараз Допром цвікаєш? — викрикнув сивий дідусь Макознач; видно, брала нетерплячка від очевидного Глевтякового крутійства. — Тобі не подобається Лановенко й Михайлюк, а вони краще за вас усіх разом сход поведуть.

— Мовчать, ти, старий підкулачник — кинувся на дідка Глевтяк.

— Та й чого ти не даєш мені говорити? А пригнав на що? Щоб я тільки на твою пику паршиву дивився та мовчав? А дзуськи!

— А й справді, як не в його масть говориш, то зараз і мовчать! Гірше того колишнього старшини.

— Ач, сукин син. За свободу розпинається, а говорити не дає. От Юда советській.

— Замовчать там, куркульня зубата, бо в карцер почну забирати. Поступило дві кандидатури: Зайчика й Смітюха. Через те, що більше підходячих кандидатур не було, голосую циїх...

— Як не було? — вибухло обуренням зразу кілька десятків голосів.

— А Лановенко, Михайлюк?

— Тихше, кулачня туполоба. Говориться вам, що циїх людей не вільно голосувати.

— Чому?! — наступали на Глевтяка.

— Да тому, що кінчається на ....у.

— Ти нам коників не викидай, а голосуй за виставлені кандидатури, бо твоїх Зайчиків ми й на очі не хочем бачити.

— Что за такой бандитський разговор — аж слинив Глевтяк на столі. — Виконавці! Будь на чеку й в карцер, кого прикажу брати. Вніманіє! Голосую. Хто за Зайчика й Смітюха, щоб пройшли в президію, підійміть руки!

Сход замовк, зиркаючи один на другого. Вихопилось півтора десятка рук. Частина їх знов опустилась. Лиш кілька рук комсомольців та пятьох заядлих незаможників вспинались у масі, призирливо поглядаючи навколо. Глевтяк числив сам. Хоч не було чого, але тикав пальцем хвилин з пять. Нарешті кінчив з притиском:

— 89. Проходять більшістю голос...

— Скільки? — бризнуло сміхом кілька питань.

— Деж тих 89? У тебе в очах множиться.

— А ну перещитай хтось грамотніший. Щож це за обдурювання серед білого дня?

— Усатюк! — крикнув Глевтяк на селянина — середняка, що з колоди підчисловав голоси „за" і налічив 13. — Ти в мене вже третій раз на замітці. Виконавець! Записать його; ще раз крикне — в карцер без разговоров. Ввіду того, що кандидатів більше не було, в президію проходять Зайчик та См..

— Як не було? Що, тобі в вухах закало?

— А Лановенко, а Михайлюк?

— Цеж обман, насилля — розходився сход на все горло.

— Не хочем Зайчика. Геть цього здирщика.

— Геть, геть — загули в сто голосів. Дужі викрики змішались з тихшим виявленням загального обурення й гніву: створився гамір як на велелюдному базарі. Три рази вискакувала на стіл новообрана президія, щоб утихомирити сход та розпочати раду, але куди там! Маса ще дужче гула, на весь голос викрикуючи:

— Геть Зайчиків, геть голодранців!

— Геть насильно обрану президію!

Народ бурлив гнївом протесту, почуттям образи та обману. Одні мовчазно показували обиду, затаївши на обличчах німу злість, другі лаялись, виявляли лють сусідам, треті кричали — кляли, четверті галасували, вимахуючи руками в бік президії й Глевтяка. Він занепокоївся, бо заносилося на неприємний кінець. Видно було, що обрана президія сходу не поведе. Допуститисяж провалу сходу — скандал для начальства, догана від району.

(Д. б.)

*) Заказано. **) Під особливим наглядом ДПУ.

на поїзди на Поморі й грабувала їх. Слідство виявило, що керовниками шайки були між иншими три команданти „Стшельца“, які „доробилися“ кількох фільварків.

Зловили бандитів під Ніском. Ми писали, що 31. липня напали якісь два грабіжники на почтового післанця під Ніском й забрали 4.500 зл. Польські часописи не ждали на вислід слідства, лише заздалегідь оголосили, що ця зробили члени УВО. Та дійсність зробила прикрий завід аматорам таких сензацій, бо показалося, що почтаря ограбили два місцеві бандити Ян Пижа й Станіслав Лопацінські. Їх арештували й відставили до Ніска.

Не буде ріжниці між політичними й кримінальними вязнями. З днем 1. жовтня зачне обовязувати новий тюремний реґулямін, який зносить ріжницю між політичними й кримінальними вязнями. Коли навіть царська Росія, та голосна „тюрма народів“, признавала деякі права й полекші політичним вязням, то у XX. віці касує ці права уряд, в якому є богато бувших політичних вязнів. Вони забули, чи не хочуть розуміти факту, що вчорашний чи нинішний політичний злочин може завтра статися дозволеним вчинком, а навіть правом. Певно не здивує нікого, що новий реґулямін походить від міністра, який був прокуратором послів, увязнених у Бересті.

Напад на залізничу касу у Гірничій Домброві. Дня 14. серпня ждало рано перед стаційною касою у Гірничій Домброві богато робітників на виплату, а касієр приготовляв у середині гроші. Два висші урядники увійшли до сусідної комнати й представились там як контрольори, тому пустили їх до каси. У касі добули вони револьвери, звязали касієра, заткали хустиною уста, забрали з каси 60 000 зл. тай пішли собі спокійно. Зазвязаний касієр увільнився й дав знати другим, які то „контрольори“ у него були, по сміливих „контрольорах“ і слід застиг. Аж дивно, що досі ще ані одна польська ґазета не написала, що й цей напад зробило У. В. О.!

По тижневі показалось, що касієр Беднарскі був у змові з напасниками, дав себе звязати. При ревізії знайшли у його пивниці 10 тисяч злотих; решту взяли спільники. Всіх трьох арештували.

Велика крадіж почтових значків у Варшаві. З початком цего місяця закралися до почтового уряду у Варшаві незловлені справники й забрали почтових значків на 726.000 зл. Була це неабияка штука, бо цей уряд пильнують день і ніч і дотого будинок находиться в осередку міста, де великий рух. Справники забрали між иншими й значки на доплату, з яких не будуть мати користи. Поліція перешукує тепер трафіки, чи де не найде крадених значків.

Хроніка міжнародніх подій.

Супроти погіршуючогося щораз більше господарського положення в Англії мають утворити там новий уряд, до якого малиби ввійти представники всіх партій, а також професійних робітничих союзів. Саме тепер йдуть переговори межи партіями про складання нового уряду.

*

З причини господарських труднощів уступив несподівано дотеперішний мадярський уряд Бетлена. З доручення реґента Гортія має творити новий уряд ґраф Каролі, дотеперішний міністер закордонних справ. Каролі має широкі впливи в закордонних політичних і господарських кругах, від яких сподіється дістати більшу позичку для Мадярщини.

*

У фінансових кругах Зединених Держав Північної Америки замітно велику нервовість, а навіть паніку. Вислідом цих нервових і панічних настроїв є зачинення кас чотирох банків у місті Толедо й припинення діяльности 11 щадничих кас.

*

На американському острові Куба вибухла революція проти президента Маходо. Революція звертається проти політичної й господарської залежности Куби й її президента від капіталу Зединених Держав Півн. Америки. Дуже сумнівне, чи революція вдасться, бо за президентом стоять політичні й грошеві сили північної Америки.

*

Дня 1. вересня мають відбутися в Женеві чергові збори Ради Ліґи Націй, на яких між иншими мають також розглядати українські справи в звязку з минулорічною пацифікацією.

*

Персговори межи Францією та СССР. в справі заключення торговельного договору мали перекинутися також на політичну ділянку. Часописи сповіщають, що Франція заключила з Совітами умову про взаїмну незаїманість та неможливість належати до союзу, в якому один чи більше членів виступатиме ворожо проти Франції чи СССР. Покищо у французьких урядових колах не потверджують цеї вісти, а большевики теж мовчать. Вони лише зазначують, що Франція веде з ними дальше балачки про торговельний договір і пакт взаїмної неаґресії. Найбільший орґан німецького промислового капіталу „Кельніше Цайтунг“ пише, що Французи явно намагаються вирвати з рук Німеччини російську карту.

*

У литовській столиці Ковні зачався минулого тижня великий процес проти бувшого голови литовського уряду Вальдемараса. Обвинувачують його, що з кількома товаришами підготовляв державний переворот шляхом насильства. Вальдемарас заперечив це обвинувачення. Коли приявні на процесі представники преси запитали його, що думає про вислід процесу, заявив Вальдемарас, що сподіється присуду; якби його звільнили, то покине Литву й перенесеться на постійний побут мабуть до Франції.

*

До Польщі приїхав у гостину румунський князь Микола, брат короля Кароля. Приїзд „в гостину“ є тим знаменний, що князь Микола є головним інспектором румунської армії.

*

У швайцарському місті Базилеї відбулася нарада знавців господарських справ із ріжних держав. Знавці займалися справою німецької господарської скрути та вирішили продовжити Німеччині сплату короткоречинцевих кредитів.

*

Дня 20. серпня отворено сесію нового болгарського парляменту. Предсідником вибрали члена демокр. партії Стефанова.

*

Республиканський уряд в Еспанії видав кілька декретів про будову шкіл у Мадриті та про творення народних бібліотек при всіх народних школах.

*

Канадійський уряд хоче позбутися безробітних еміґрантів, які не мають канадійського горожанства. Тому оголосив, що заплатить гроші на дорогу аж до місця замешкання тим безробітним, що добровільно покинуть Канаду й схочуть вернути до старого краю.

*

Останні відомости з Анґлії доносять, що уряд Мекдональда подався до димісії. Король поручив утворення нового уряду Мекдональдові; до уряду мають увійти представники всіх трьох партій.

По всій Україні.

Півн. Західні Землі.

† Бронислав Янів. Дня 4-го серпня помер у Львові від тяжкої недуги легенів директор Т-ва обезпечень „Карпатія“ Бронислав Янів. Покійний був визначним громадянином, що відзначався великою совісністю та невтомною енерґією й охотою до праці. Як круглий сирота працював тяжко з малку й власним силам завдячував, що покінчив школи. Як ґімназист і студент проживав у Ярославі й там поклав богато праці для освідомлювання товаришів та орґанізації міщан. Знали Його й селяни яросл. повіту, який обїхав з нагоди віч чи люстрацій читалень. Був старшиною Галицької Армії й начальником канцелярії Секр. внутрішних справ, а відтак Президії Української Національної Ради. Був головою філії „Просвіти“ у Львові, а 1924—6 був головою „Рідної Школи“. Також був основником і першим головою „Т-ва Охорони Воєнних Могил“. Такі високі пости доручувало Покійному громадянство маючи найбільше довіря до Його совісности. Тяжка недуга з часів війни поклала конець життю Покійного, що прожив 46 літ. Своє майно записав на фундацію для бідних, ідейних студентів. В. Й. П.

† Петро Дунай. Скромне імя, незнаного поза Перемищиною молодого приватного службовика „Народного Базару“, крило за собою великого й ідейного Громадянина. Перемиська земля завдячує виключно Його пожертвованню й невсипучій праці буйний розвиток й високий позем своїх „Лугів“. Покійний не мав змоги кінчити навіть середних шкіл; з виділової школи пішов до торговельної й мусів заробляти на хліб, як сотки й тисячі сірої міщанської молоді. Але не переставав образуватися самоосвітою; найбільше читав про наші визвольні бої, про змагання Українців до державности. Лектура так розпалила Його молодече серце, викликала такий запал і таку жадобу праці, що 19 літний хлопець дає почин до орґанізації „Лугів“ у Перемищині. При цій роботі чудес доконував; де старші не могли собі дати ради з байдужністю чи переляком, там Покійник все зумів зєднати гурток та творити орґанізацію. Новооснованим товариством опікувався Покійний краще як мати дитиною. Не жалів матеріяльної помочі для слабих товариств, не жалів себе, щоби вічно заходити між Лугове брацтво й вчити його, заохочувати своїм прикладом й підносити кожний „Луг“ на чимраз вищий позем. Нема у Перемищині ні одного „Луга“, до якого Покійний не загостивби був по кілька, а то й кільканацять разів. При сьому не було для Покійного ріжниці, чи до села три чи трицять кільометрів; спішив усюди, а найчастіше піхотою. Чи зима чи літо, спека чи мороз чи непрохідне болото, для Покійного не було перешкоди. Безглядний для себе був невмолимий на чужі прогріхи чи занедбання. В праці не мав часу зїсти, про спання й не думав; нераз доводилося йому спати у придорожному рові, коли утомлений дорогою на село й вправами вертав ранком до свого службового обовязку. Зате радів як дитина, як по часі зібрав своїх „Луговиків“ на якесь свято до Перемишля чи на прилюдний попис. Кілька днів перед тим не спав, не їв, бо журився, чи буде погода, чи не буде якої перепони влади. По святі, коли другі обговорювали гарний вислід праці, Покійний ховався у найглибший куток, бо не любив, щоби Його хвалити. У загальній опінії поняття „Дунай“ і „Луг“ так були звязані, що одного без другого не можна було подумати.

Дня 20. 8. прийшла несподівано до Перемишля страшна вістка, що Петро Дунай помер досвіта в селі Уйковичах, куди пішов у справі орґанізації. Покійний заслаб там нагло вечером і чомусь нікому не прийшло на думку візвати лікаря, чи відвезти Його до шпиталя, щоби ратувати дороге життя. Дня 22. 8. ховали Покійного у Перемишлі. Під „Народним Домом“ ждав селянський віз, запряжений в дві пари волів, який відвіз домовину, вкриту козацькою китайкою, на місце вічного спочинку. Пращали Покійного о. сов. Комарницький, Др. Дашкевич іменем Краєвого Луг. Проводу й Др. Хробак як голова перем. „Луга“. Могилу вкрили вінки, а зажурене Лугове товариство розходилося з жалем і смутком, що довго доведеться йому ждати на такого ідейного й завзятого працівника, як Покійний. В. Й. П.

Хроніка. Староство у Мостисках заборонило „Соколові“ у Судовій Вишні відсвяткувати 20-літний ювилей існования Т-ва; орґанізатори свята мали через те великі втрати. — 9. серпня відбулося у Ворохті урочисте посвячення „Народного Дому“. — Яворів відсвяткував величаво 50-ті роковини основання першої читальні „Просвіти“ в Яворові. При сій нагоді відновлено могилу пок. о. О. Лозинського, відомого культурного діяча. — Львівське воєвідство не затвердило зголошеного статуту „Українського Т-ва Приятелів Ліґи Націй“ у Львові.

Арешти в Перемишлі й припинення „Українського Голосу“. Після нападу на почтовий віз під Вільшанами розписалася польська преса, що це діло українських органїзацій. По цій лінії пішла й перемиська поліція арештуючи Українців на право й ліво. В самих Вільшанах арештували таки 31. липня Миколу Феника, у якого ночували гімназисти, що вертали з прогульки. В Коровниках арештували кількох селян і студента Микиту. В Тисові арештували трьох селян, у яких найшли старі кріси. У Библі арештували інж. Зелика й його брата Осипа Зелика. Феника й арешт. з ним гімназистів випустили вже 3. VIII. Дня 6. серпня прийшла ревізія (два аґенти й постерунковий) до нашої редакції. Забрали переписку, кілька бюлетенів й чотири статті. В часі ревізії зайшов п. Осип Гижий, який що тижня відбирає число для Читальні в Бушковичах; його придержали й арештували. Після ревізії взяли ред. Вол. Зубрицького й адміністратора Вол. Зиблікевича, щоби пішли на поліцію підписати протокол. Очивидно, там вже придержали обох; привели ще з міста студ. Василя Качмара, в ночі ст. Степана Гинилевича а 7. VIII. Волод. Мацькова й Івана Кадюка. Останнє наше (29) число вийшло саме в четвер й адміністрація вспіла вислати його лише аґенціям; пренумераторам не могла вислати, бо адреси були замкнені в бюрку, а ключ забрав п. Зиблікевич, як „ішов підписувати протокол“. Дня 8 VIII. рано прийшли до Редакції два аґенти й заявили, що мають опечати льокаль; письма ніякого не мали. Вони опечатали льокаль, але ревізії ніякої не робили. Тому **неправдиве й виссане з пальця** є донесення ґазет, що друга ревізія дала матеріяли й докази, **немовби „Український Голос“ був у якійсь звязи з нападом під Вільшанами.** В тому тільки правди, як і в твердженню, що ред. Зубрицький був послом „Сельроба“. Не соромом найшовся український часопис, що не соромився видрукувати такі небилиці („Новий Час“ ч. 88. з 10. серпня).

Тому що поліція не могла нікому з арештованих нічого закинути, почала 10. серпня випускати на волю. Ред. Зубрицький і Зиблікевич вийшли 13. серпня й зараз почали старання, щоби поліція отворила льокаль. Коли представники прокуратури й староства заявили, що вони не видавали приказу опечатання Редакції, бо не бачили до сего ніякої причини, звернувся заступник Редакції адв. Др. Рибак до поліції, яка 18/8. відпечатала льокаль. Адміністрація зараз вислала передплатникам затримане 29. число, а Редакция взялася до нового числа, яке нині виходить. Подаючи це все до відома наших Вп. Пренумераторів та Читачів, просимо присилати пренумерату та вирівнувати залеглости, бо чейже кождому відомо, яку матеріяльну втрату маємо через такі несподіванки.

Ревізії. В Липиці горішній (пов. Рогатин) перевела поліція вдруге ревізії та арештувала Олексу Сторощука, Миколу Нижника, Осипа Лотоцького й Івана Рибіцького, якого недавно випустила була після переслухання у Рогатині. Арештованих переслухали на поліції в Рогатині, звідки випущено Миколу Нижника, а инших відставили до тюрми в Бережанах як підозрілих, що принальежать до УВО. — Львівська поліція перевела ревізію у п. Романа Сушка саме як вернув з лікування у Черчі, й забрала приватну кореспонденцію.

Вийшли на волю. Дня 3. серпня вийшли на волю з тернопільської тюрми арештовані в часі реґіональної вистави: Василь Вацик студ техніки, Іван Мітрінґа абс. гімназ. Тома Кордуба й Романюк Евген. У тернопільській тюрмі перебуває тепер Іван Тадей Мітрінґа, арештований ще у квітні. — Дня 7. серпня вийшли на волю з бережанської тюрми: Петро Онуфрик з Пукова, Микола Падучак з Данильча, Іван Нижник, Остап Семеґен, Мирослав Людкевич і Осип Людкевич з Липиці долішної та Мирослав Лотоцький, Іван Рибіцький, Олекса Сторощук і Осип Сторощук з Липиці горішної. Всі остають під доглядом поліції як підозрілі за злочин головної зради й підпалу.

Свято на Маківці. Традиційне свято на гробах Січових Стрільців на Маківці відбулося дня 2. серпня. Народу було понад 4000, переважно селяни з дооколичних сіл й робітники від Стрия й Сколього. Інтеліґенції було мало; деякі оправдували брак єї тим, що кілька днів перед святом падав дощ. Оправдання не вистарчає, бо обовязок віддати поклін Борцям і Героям повинен відноситися до всіх. Також дивувався загал учасників, що не було нікого від парляментарної репрезентації. Після Служби Божої, панахиди та проповіди скінчилося свято відспіванням стрілецьких пісень. (І. В.)

Українці покинули конґрес есперантистів. З початком серпня відбувався у Кракові міжнародний конґрес есперантистів, на якому делеґатами Українців були проф. Кузьма, Т. Скотинський та І. Черкавський. Вони хотіли привитати конґрес від Українців, але управа конґресу не згодилася, бо „нема української держави“. Представники Українців внесли на першому засіданні устний і письменний протест проти цеї відмови й після того опустили наради конґресу.

Новий присуд б. посла С. Жука. Дня 3.—5. і 10. серпня відбулося перед судом у Кремянці шість нових розправ проти б. посла Жука, якого вже ранше суд у Кремянці засудив на 2 роки тюрми, а цю кару зменшив Найвищий суд на кару одного року. Нові акти обвинувачення торкалися промов на передвиборчих вічах весною 1930 року. Суд дав віру лише прокураторським свідкам, які зізнавали, що пос. Жук підбурював проти Польщі й уряду. В наслідок того засудив суд пос. Жука на чотири роки тюрми.

Б. посол Іван Ліщинський на волі. Перед апеляційним судом у Люблині відбулася дня 11. серпня відклична розправа б. посла І. Ліщинського. Суд змінив присуд суду в Рівному з двох літ тюрми на один рік, а крім цього рішив пустити його на волю за кавцією 500 зл. П. Ліщинський, бувший берестейський вязень, вийшов таким робом на волю й перебуває у Львові.

Студенська громада в Сколім. Дня 1. VII. ц. р. відбулися Загальні Збори Студ. Громади при філії Т-ва „Просвіта“ в Сколім. Громада є секцією філії й обєднує студентів скільського повіту. На тому місці торкнуся звітy з діяльности секції. Отже за час від січня до кінця червня вспіла Студ. Секція майже вповні зреалізувати начерпену програму праці на останніх Заг. Зборах. Зорганізовано муж. хор зложений зі студентів з Синевідськ виж., і улаштовано святочні академії: дня 2. II. в Сколім, дня 8. II. в Синевідськ виж., опісля концерти в честь І. Франка 21. V. в Синевідськ виж. і 24. V. в Крушельниці. Спроби дальшого концертування по околиці стрінулись із забороною староства в Сколім. Рівночасно зорганізовано в Синевідськ виж. спортовий гурток, що розвиває руханковий спорт, легкоатлетику й гру в мяч. Рефератовий відділ у Сколім улаштував академію присвячену памяти гол. отамана С. Петлюри, відсвяткував річницю боїв під Крутами й занявся панахидою на стрілецьких могилах.

Товариші зі Синевідська ниж. зорганізували „Луги“ в Стинаві виж. і ниж., в Труханові, в Побуці, в Тишівниці й в Синевідську ниж. та держать з ними постійний звязок. Головна в тім заслуга тов. Ценка, що відзначається небуденним орґанізаційним хистом.

Товариші з Гребенова влаштували амат. виставку.

Так представляється діяльність Студ. Громади в часі шкільного року й тому годі було виказати більше вислідів.

Загальний успіх усіх тих праць позитивний. Навіть і позапрограмові хвилі, переведені на дружній розмові вечерами в читальні чи таки на вулиці з молодю й старшими громадянами, лишили по собі сильний товчок до праці, стремління до орґанізованости, як стежки до великого моменту й загріли всіх до витревалости мимо злиднів господарської кризи та на довший час відперли духа зневіри.

Пресовий референт.

Стшелєц застрілив хлопця. Після нападу на почту під Вільшанами стшелєц Ланік з Брилинець надибав у лісі хлопця, що спав. Ланік хотів його завести на постерунок й каже, що хлопець втікав, а він вистрілив до него двічи з кріса. Тяжко поранений хлопець, Дмитро Ґудз з Брилинець, помер в дорозі до шпиталя. Ніхто не верне родичам сина, але хтось повинен відповісти за це, що дав Ланікові кріс у руки.

Новий виступ „стшельців“. В неділю 9. серпня ц. р. напали „стшельци“ в Вікні на українських хлопців. Між „стшельцами“ було двох жовнірів з недалекої надграничної станиці на Осовику, котрі стріляючи для „відваги“ з кріса, кинулися на безборонних. Коли вбігли на подвіря господаря Миколи Мудрого й почали кидати камінням, господар вийшов з хати. На питання, чого тут шукають, жовнір кинувся до нього з карабіном викрикуючи: „Ustąp się, k—a ci mać, bo cię zastrzelę“.

Напад на почту у Трускавці. До грабункових нападів, про які писали ми у послідному числі „Укр. Голосу“, прийшов ще один, що стався в суботу 8. серпня в Трускавці. Вечером напало кількох замаскованих справників на почтовий уряд, примусили всіх приявних піднести руки в гору й забрали з каси 27.000 зл. Приватних грошей не брали. Вийшовши з уряду втікали вулицею. Коли портієр віллі „Гуцулка“ Юрко Мельничук старався забічи їм дорогу й схопити їх, вбили його стрілами й ранили одного шофера. Справники добігли до близьких лісів і там слід за ними пропав. Польські часописи і в тому випадку не ждуть на вислід слідства, а з гори знають, що це зробила українська терористична орґанізація. Деякі брукові ґазети зайшли зі своєю брехнею аж так далеко, що з покійн. Мельничука, який згинув як жертва напасників, яким замикав дорогу втечі, зробили „українського бандита“, якого убила в погоні поліція! Мабуть і між гієнами й шакалями не найшовби таких кровожадних сотворінь.

У большевицькому консуляті вибили шиби. В ночі з 10. на 11. серпня невідомі люди вибили камінням кілька шиб у будинку большевицького консуляту у Львові. Так поінформував поліцію секретар консуляту. Також у львівському воєвідстві зложив секретар консуляту протест з приводу цеї демонстрації.

СПРОСТУВАННЯ. В „Українському Голосі“ ч. 22. з 21-го червня б. р. надруковано допис з Бережан про діяльність Філії Союза Українок у Бережанах, в якому подані факти не відповідають правді. І так: 1) Не є згідне з правдою, немовби „Союз Українок у Бережанах уважав відповідним узяти участь у воєвідській виставі, даючи на виставу вироби своєї робітні“ — а правдою є, що „Жіноча Робітня“ брала участь приватно, не з рамени Філії С. У. в повітовій виставці в Бережанах. 2) Не є згідне з правдою, немовби „Союз Українок одинокий з усіх українських товариств у Бережанах святкував ювілей Бережан“ — а правдою є, що Філія С. У. в Бережанах занялася на прохання українського комітету улаштованням вечері для гостей-Українців, що прибули на ювілей бережанської гімназії.

За Виділ Філії С. У. в Бережанах:

Ю. Кордубова, голова *С. Кожушко*, секретарка.

Конець карієри інж. Пилупчука з Луцька. Зачалася вона ще осінню 1919. р., коли Пилупчук їздив з Камянця у політичній місії від уряду Петлюри до Варшави. Пізніше осів Пилипчук на Волині, у Луцьку, і вмів добре себе пристроїти, бо став одним з найбільших стовпів, на яких сперлися польські урядові круги у своїй політиці проти Українців. Ніякий почин санації, ніяке нове діло „радісної творчости“ не обійшлося без Пилипчука. За те найшлося для него тепленьке місце у луцькому маґістраті, де інж. Пилипчук вів технічний відділ. При цьому довший час позволяв собі на недозволені махінації, які мали такий наслідок, що П-ка завісили в урядованню. Може дотеперішні опікуни поможуть інж. Пилипчукові вимотатися з халепи; всеж таки польські часописи неповинні писати про справу під загол. „Aresztowanie ukraińskiego(?) działacza“, бож не українська суспільність

робила Пил-ка головою „Рідної Хати“, головою чеснохресного Братцтва“. Українська суспільність ніколи не уважала таких людців як компанія Пилипчука ані Українцями ані діячами й за таких не відповідає.

ВСЯЧИНА.

Новочасні засоби для воєнного ділання. Від свята всюди балакають про мир та загальне обезброєння, але у будень усі держави узброюються від стіп до голови. Недавно принесли часописи вістку, що у Злучених Державах півн. Америки скінчили будувати великанський воєнний повітроплав, що зветься „Акрон“. Він два рази більший від німецького „Ґрафа Цепеліна“ тай призначення його инше. „Ґраф Цепелін“ несе, як поїзд чи корабель, у свойому нутрі спокійну публику, а „Акрон“ має 16 скорострільних армат і 40 скорострілів, які можуть викинути на землю не богато, бо лише 86 тисяч кільоґрамів бомб, що палять, розсаджують і трують усе. Продовж одної години й сліду не лишиться з міліонового міста, над яким перелетить такий „Акрон“ та засипле його своїми бомбами.

„Акрон“ має вид грушки; довгий він 239 м., найбільша висота 44 м., а ширина 40·5 метра. В його нутрі може сховатися вигідно сім воєнних літаків. Повітроплав має 8 моторів, які можуть порушати його вперед і взад. За годину може перелетіти 134 км; не затримуючися може летіти без перерви 17 тисяч кільометрів. Містить у собі так много запасу, що може тиждень літати понад морем. У передній части має велику площу, на яку осідають його літаки.

Новий рекорд у перелеті літаком. Американські летуни Бірдмен і Поляндо летіли без відпочинку з Ню Йорку аж до Константинополя. Вони перелетіли 8.100 км. і так осягнули найбільший досі рекорд.

Осліп, бо читав на сонці. Недалеко Берестя купалися й вигрівалися на сонці; молодий хлопець Врублевський читав книжку. Несподівано закрикав, бо завважав, що осліп. Мимо скорої лікарської помочи хлопець не відзискав зору.

На укр. політ. вязнів тернопільської тюрми зложили громадяни Грималова: 25·30 зл., Товстого: 10·— зл., Пізнанки гнил. 8·50 зл. Разом 43·80 зл.

Кіно „УТІХА“ — Засяння: Від 26. VIII. **Пригоди льорда Кліфтона.**

Кіно „ПОЛЬОНІЯ“ — ул. Міцкевича. Від 26. VIII. **Небезпечний роман** — один з найліпших польських фільмів.

Кіно „СВІТ“ — ул. Костюшка, Народ. Дім. Від 27. VIII. **Князі на вигнанню.** Від 30. VIII. **Шалені серця.**

Нічна служба в аптиках:

26. VIII.	Аптика ЛЯНОТИ, ул. Словацького, і ЗАНДАВЕРА, ул. 3-го Мая.
27. VIII.	Аптика БАЄРА, ул. Міцкевича і МІРСЬКОГО, ул. Ґрунвальдська.
28. VIII.	Аптика ШАНЦЕРА, Францішканська і ПОМЕРАНЦА, ул. Чарнецького.
29. VIII.	Аптика МАШЕВСЬКОГО, Францішканська і БОЯРСЬКОГО, ул. Сінна.
30. VIII.	Аптика „СЕМА“, ул. Костюшка і МАНЬКОВСЬКОГО, ул. Дворського.
31. VIII.	Аптика ЛЯНОТИ, ул. Словацького, і ЗАНДАВЕРА, ул. 3-го Мая.
1. IX.	Аптика БАЄРА, ул. Міцкевича і МІРСЬКОГО, ул. Ґрунвальдська.

Потрібний інструктор або інструкторка до III-ої ґімн кл. і 7-ої виділ. кл. жіночої. — Є. Мельник, Папортно, п. Добромиль.

НАДІСЛАНЕ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

Адвокат і оборонець у карних справах

Др. Роман Секела

веде канцелярію
в Перемишлі при вул. Фредра 6.
побіч Ринку. Ч. телеф. 149.

СПЕЦІЯЛІСТ ЖІНОЧИХ НЕДУГ І АКУШЕР

Др. Йосиф Рац,

б. довголітній лікар положн.-ґінек. клініки У. Я. К. у Львові й Берліні,
Перемишль, ул. Ягайлонська — віядукт.

АДВОКАТ

Др. МИКОЛА РИБАК

Веде канцелярію в Перемишлі ПРИ ВУЛ. ПІЛСУДСКОГО Ч. 1/1. в льокалі канцелярії бл. п. Дра Т. Кормоша. Заступає в усіх справах цивільних і карних.

СТОМАТОЛЬОҐ (Дентист)

Др. С. ФЕЛЬЗЕН

повернув і ординує
як звичайно при уд. Францішканській ч. 37. (площа на Брамі) Перемишль.

ПОДЯКА.

Вийшовши на волю почуваюся до обовязку зложити отсею дорогою щиру подяку Вп. П. посл. Др. Ладиці Дмитрові за його безінтересовну інтервенцію в моїй справі у судових властей в часі мойого перебування в тернопільській тюрмі.

Тернопіль, дня 4. серпня 1931.

Тома Кордуба.

Панночок візьмемо на станцію. Добрий, здоровий харч. Педаґоґічна опіка. Певна поміч у науці німецької, французької, польської мови й загалом у всіх предметах середньошкільного навчання. Світлиця простора, ясна, близько шкільних заведень і свіжого повітря. Зголошення до Адміністрації під „Lernanto“.

4 мешкання по 2 покої з кухнею, у новозбудованій камениці, з комфортом, як також склеп, до котрого належить покій з кухнею — до винайму при вул. Міцкевича. Близші інформації уділяє п. Семен Дмитраш, в канцелярії Дра М. Рибака при вул. Пілсудського 1/І.

Товариство „Союз Українок“ у Перемишлі
отвирає з днем 1. вересня ц. р.
КОНЦЕСІОНОВАНУ ТРИРІЧНУ КРАВЕЦЬКУ ЖІНОЧУ ШКОЛУ,
по укінченні якої учениці одержують свідоцтва рівноважні з визволенням. При школі є жіноча бурса з повним удержанням за 45 зл. місячно. Частину належности можна платити харчами.

За блищими поясненнями й зі зголошенням належить звертатися до Канцелярії Р. Шк. при вул. Костюшка 3 (Міщанська Каса). На відповідь долучити почтовий значок за 25 сот.

Уживайте ЕЛЕҐАНТ
бо це найліпша паста до обуви
і своя ЛЬВІВ, Корнецького 51.

Паперці — КАЛИНА — Тутки.
Кооператива „Будучність“ — в Тернополі вул. Липова 2.
Одинока Українська ФАБРИКА паперців і туток дає покупневі товар першої якости по конкуренційних цінах, а українському робітництву варстат праці і заробіток.
К-А-Л-И-Н-А
Тутки — КАЛИНА — Паперці.

Кредитові інформації

про торгівлю, промисл, ремесло й хліборобство дає швидко, подрібно й дешево

„ЕВРОПА“

інформаційне бюро про кредитову спромогу.
власник **Robert Mielewczyk**, Poznań, ul. Fredry 2,
Шукаємо співпраці з інформаційними бюрами та кореспондентів на всі місцевини.

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

системи Зінґера, першорядної якости, нагороджені золотими медалями поручає:

ЙОСИФ АНКУДОВІЧ
ВАРШАВА, НОВОҐРОДЗКА 2.

Ніжні барабанні I ґат. 270 зл., ґабінетові 320 зл., великі кравецькі 330 зл. Лише ті є найтреваліші і найбільш відповідні на провінцію.

15-літна запорука.

Висилаємо на провінцію за залізничою післяплатою, по одержанню поштою **50 зл. задатку.**
Пересилка й опакування на кошт фірми.
Цінники й пояснення висилаємо на бажання безплатно.
УВАГА: Христіянська фірма.

По жнивах кожний заробить гроші,

хто купить у нас для власної потреби або на дальшу продаж, коли ціна бавовни впала до половини. Беручи на увагу знижку бавовни й загальну господарську крізу фірма „Polska Pomoc“ висилає кожному майже даром 35½ м. товару першої якости, некрохмаленого (краски ґарантовані у пранню) лише за 30 зол.; такого товару в Вашій місцевині не дістанете й за подвійну ціну.

35½ метра лише за 30 золотих.

А саме: 3½ м. шовку в найелеґантші квіти й десені на цілу дамську святочну сукню; 9 м. анґл. зефіру на мужеські денні сорочки, жіночі або діточі сукні в вузкі й широкі паски або кратки; 9 м. фланелі на білля, мягкої на теплі мужеські або жіночі сорочки та білля всякого рода; 9 м. кремового полотна на муж., жіночі й діточі сорочки а також простирала й добру постіль і 5 м. рушникового на 4 добрі й довгі рушники. Цілість: 35½ м. за 30 зол.

II. комплет одіння лише за 18 золотих.

А саме: 1 мужеський або жіночий пульовер (светер, що вдягається через голову) доброго ґатунку у найновійших, анґлійських жакардових десенях (найбільші розміри); 1 муж. біла сорочка з подвійним передом з найліпшого полотна (найбільший розмір); 1 пара калісонів з доброї, білої димки; 1 жіноча сорочка, гафтована в найліпшому ґатунку, 1 пара жіночих кльоцкових майток з білого полотна (найбільш. розмір) і 6 пар скарпиток міцних, нитяних. Це все разом лише 18 зол.

Хто замовить рівночасно I і II. комплет, дістане як премію цілком даром 2 купелеві рушники найліпшого ґатунку. Для реклями додаємо до кожної пачки 2 куски пахучого тоалетового мила. Вище згадані комплети висилаємо за почтовим побранням по одержанню замовлення. Платиться при відборі товару. Купуючий нічим не ризикує, бо як товар не подобається, приймаємо його назад, а гроші вертаємо. Хто пришле 3 зол., не платить коштів опаковання й почтової оплати.

ПОЗІР! Хочете заробити гроші, оминайте посередників і перепродувачів, а пишіть зараз до нашого фабричного складу:

„Polska Pomoc“, Łódź, pl. Dąbrowskiego 3.

ОПАСКИ і ПОЯСИ на ЖОЛУДОК
ДЛЯ ВАГІТНИХ ЖІНОК — ПОПОРОДОВІ, ПООПЕРАЦІЙНІ, — ВІД ЖИЛЯКІВ.
ОПАСКИ на ПРОПУКЛИНУ.

АПТИКА під „ЗВІЗДОЮ“
ПРИ АПТИЦІ ДРОҐЕРІЯ.

Тарифа оголошень: За текстом за I вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має 3 шпальт анонсових) 0·50 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·30 зол. Дрібні оголош. по 0·25 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 2·— зол., для шукаючих праці подані безпосередньо до адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 1·— зл. (за 1 мм.), на першій сторінці 1·50 зл. (за 1 мм.)

За редакцію відповідає: Володимир Зиблікевич. З друкарні Кнолера й Сина в Перемишлі.